

6. Ceny zahraničního obchodu

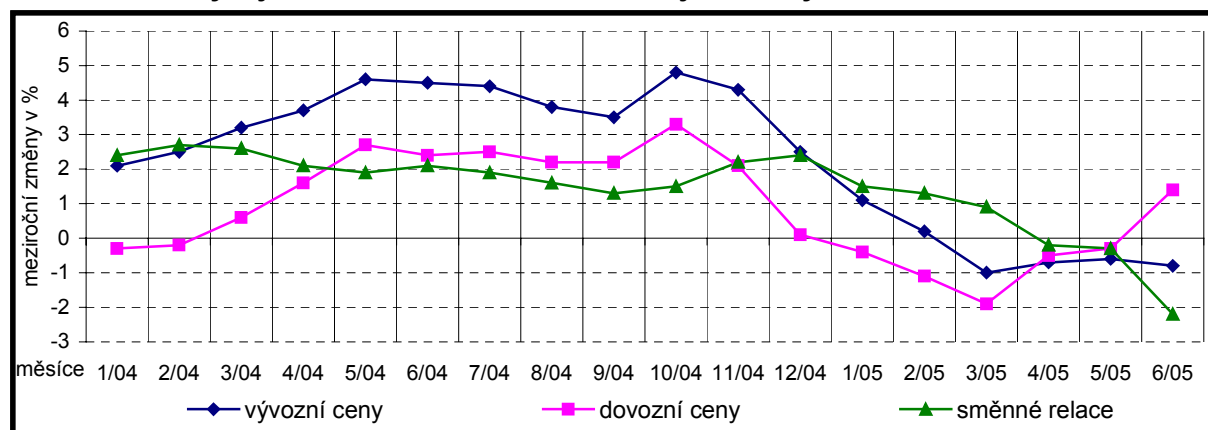
- Pokles vývozních i dovozních cen**

Vývozní i dovozní ceny byly v 1. pololetí 2005 v porovnání s 1. pololetím 2004 nižší. V průměru za 1. pololetí 2005 vývozní ceny meziročně klesly o 0,3 %. Po mírném meziročním růstu v 1. čtvrtletí 2005 o 0,1 % ve 2. čtvrtletí 2005 vývozní ceny meziročně klesly o 0,7 %. Dovozní ceny se v průměru za 1. pololetí 2005 meziročně snížily o 0,5 %. Po poklesu v 1. čtvrtletí 2005 o 1,2 % vzrostly dovozní ceny ve 2. čtvrtletí 2005 o 0,2 %.

- Postupné zhoršování směnných relací**

Mírnější pokles vývozních cen oproti snížení cen dovozních se v 1. pololetí 2005 promítl do vývoje směnných relací. V lednu až květnu dosahovaly směnné relace ještě kladných hodnot, od dubna se postupně zhoršovaly. Za celé 1. pololetí 2005 činil v porovnání s 1. pololetím 2004 index směnných relací v průměru 100,2.

Graf č. 11 Vývoj cen zahraničního obchodu v jednotlivých měsících 2004 a 2005

- Vývoj cen zahraničního obchodu podle jednotlivých tříd SITC**

Vývoj celkových vývozních a celkových dovozních cen byl určován zbožovou strukturou vývozu a zbožovou strukturou dovozu a byl proto výsledkem rozdílného vývoje cen u jednotlivých tříd SITC. Do cen zahraničního obchodu se kromě vlivu vývoje cen na světovém trhu promítl i vliv změn kurzu CZK vůči hlavním měnám. Index světových cen průmyslových surovin a potravin ČSÚ činil v 1. pololetí 2005 proti 1. pololetí 2004 v průměru 138,4, z toho kovů 112,7, ropy a zemního plynu 148,7, textilních surovin 80,4, potravin a olejů 110,1 a dřeva 97,9. V porovnání s 1. pololetím 2004 CZK posílila vůči EUR v průměru o 7,9 % a vůči USD v průměru o 12,9 %.

Tabulka č. 19 Vývoj cen zahraničního obchodu podle jednotlivých tříd SITC

Třída SITC, rev. 3	Vývozní ceny		Dovozní ceny	
	2004	2005	2004	2005
	indexy 1. pololetí proti 1. pololetí předchozího roku			
0 - potraviny a živá zvířata	105,2	96,1	103,4	99,3
1 - nápoje a tabák	90,7	101,0	105,2	102,5
2 - surové materiály, nepoživatelné, s výjimkou paliv	102,0	97,4	108,9	102,3
3 - minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	113,5	121,6	97,9	122,6
4 - živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	105,2	90,9	101,9	92,0
5 - chemikálie a příbuzné výrobky	101,8	105,8	101,4	98,5
6 - polotovary a materiály	105,9	103,8	104,2	100,2
7 - stroje a dopravní prostředky	102,3	94,9	99,6	94,9
8 - průmyslové spotřební zboží	101,6	97,0	99,7	93,6

- Třídy SITC, u kterých se projevily nejvýznamnější změny**

Pohyb vývozních cen byl u jednotlivých tříd SITC značně rozdílný. Růst vývozních cen provázela nápoje a tabák, polotovary a materiály, chemikálie a příbuzné výrobky a zejména pak minerální paliva, maziva a příbuzné materiály. Tyto čtyři třídy SITC se na celkovém vývozu v 1. pololetí 2005 podílely přibližně jednou třetinou. U strojů a dopravních prostředků, které byly s více než

ve vývozních cenách

polovičním podílem na celkovém vývozu nejvýznamnější třídou vývozu, zaznamenaly vývozní ceny největší meziroční pokles ze všech tříd SITC.

• Třídy SITC, u kterých se projeví nejvýznamnější změny v dovozních cenách

Obdobný vývoj provázal i dovozní ceny. K meziročnímu zvýšení došlo u dovozních cen nápojů a tabáku, surových materiálů nepoživatelných, s výjimkou paliv, polotovarů a materiálů a hlavně u minerálních paliv, maziv a příbuzných materiálů. U dovozních cen strojů a dopravních prostředků, které patřily nadále k nejvýznamnější třídě dovozu, byl zřejmý stejný pokles jako u cen vývozních. Nejmarkantnější meziroční snížení provázelo dovozní ceny živočišných a rostlinných olejů a tuků a průmyslového spotřebního zboží.

• Směnné relace u jednotlivých tříd SITC

Vývoj cen vývozu a cen dovozu se promítl do hodnoty směnných relací u jednotlivých tříd SITC. Poměrně příznivých hodnot směnných relací dosáhly ještě v 1. pololetí 2005 nejvýznamnější třídy zahraničního obchodu (chemikálie a příbuzné výrobky, polotovary a materiály, průmyslové spotřební zboží, ale i stroje a dopravní prostředky). Z významnějších tříd SITC byla nejnižší hodnota směnných relací patrná u surových materiálů nepoživatelných, s výjimkou paliv.

• Dopad směnných relací na bilanci zahraničního obchodu v běžných cenách

Vývoj směnných relací v 1. pololetí 2005 ovlivňoval na rozdíl od 1. pololetí 2004 bilanci zahraničního obchodu v běžných cenách negativně. Dopad vývoje vývozních a dovozních cen, resp. směnných relací působil v 1. pololetí 2005 v porovnání s 1. pololetím 2004 opačným směrem. Zatímco v 1. pololetí 2004 cenový vývoj vedl k zmírňování záporného salda zahraničního obchodu (za celé 1. pololetí 2004 téměř o 9 mld. Kč), v 1. pololetí 2005 snižoval kladné saldo zahraničního obchodu, a to výrazněji ve 2. čtvrtletí 2005. Za celé 1. pololetí 2005 negativní dopad cen na bilanci zahraničního obchodu představoval více než 15 mld. Kč. V 1. pololetí 2005 reálně meziročně vzrostl vývoz o 22,3 % a dovoz o 18,8 %.

Tabulka č. 20 Vývoj obchodní bilance v běžných cenách a ve stálých cenách

	2004			2005		
	1. čtvrtletí	2. čtvrtletí	1. pololetí	1. čtvrtletí	2. čtvrtletí	1. pololetí
Meziroční deflátor vývozu, v % ¹⁾	101,8	103,0	102,4	97,4	97,1	97,2
Meziroční deflátor dovozu, v % ¹⁾	100,5	102,0	101,3	98,5	99,1	98,8
Směnná relace ²⁾	101,3	101,0	101,1	98,9	98,0	98,4
Obchodní bilance v běžných cenách, v mld. Kč	1,7	- 8,8	- 7,1	26,9	15,1	42,0
Obchodní bilance ve stálých cenách, v mld. Kč	- 3,2	- 12,8	- 16,0	32,4	25,1	57,5
Vliv cen, v mld. Kč	4,9	4,0	8,9	- 5,5	- 10,0	- 15,5

¹⁾ Propočty jsou provedeny pomocí indexů cen dovozu a indexů cen vývozu podle jednotlivých skupin SITC na dvě místa. Při deflací vývozu výpočetní techniky (SITC 75) byly v roce 2004 použity (shodně s odborem čtvrtletních národních účtů) indexy cen dovozu této techniky, což ovlivnilo změnu deflátorů vývozu.

²⁾ Směnné relace jsou propočteny z cenových deflátorů.

• Vliv cen na snížení vývozu a dovozu v běžných cenách

Vývozní ceny přispěly v 1. pololetí 2005 ke snížení vývozu v běžných cenách o 26,4 mld. Kč a dovozní ceny působily na snížení dovozu v běžných cenách o 10,9 mld. Kč. Směnné relace zmenšily v 1. pololetí 2005 kladné saldo zahraničního obchodu v běžných cenách o 15,5 mld. Kč. V reálném vyjádření by v 1. pololetí 2005 aktivní bilance zahraničního obchodu byla oproti kladné bilanci v běžných cenách vyšší a dosáhla by více než 57 mld. Kč.

